Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 15-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MAY 15, 1984 No. 91. VOL. XCI.

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Р. Б.). — Підготова демонстрації проти посилюваної русифікації в Україні і концерту з нагоди відзначення 20-річчя посвячення пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні, що відбудеться в неділю, 16-го вересня 1984 року, організаційні справи та ряд інших важливих актуальних проблем були предметом нарад Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулися тут в п'ятницю, 4-го травня ц.р., у вечірніх годинах.

Про акції у Вашінгтоні звітували Євген Стахів, інж Степан Процик, ред. Андрій Білик і інж. Юрій Повстенко, представники Екзекутиви УАКРади у спільному комітеті, до якого входять також члени НТШ і УККА.

В програмі демонстрації передбачається виступи американських законодавців і представників Уряду, похід вулицями Вашінгтону під совєтську амабасаду із відповідною протестною заявою, а після того концерт в Кеннеді Центрі з участю: хорів „Думка" з Ню Йорку і капелі Бандуристів з Дітройту, що виступить у пошану свого довголітнього керівника і дириґента св. п. Григорія Китастого, солістів бас-баритона Метрополітальної опери з Ню Йорку Андрія Добрянського і мецо-сопрано Ренати Бабак, та американської симфонічної оркестри Фейрфекс в числі 108 музикантів під керівництвом дириґента Вілляма Гадсона.

Ред. Білик підкреслив важливість поширювання відомостей про цю акцію засобами масової інформації в українській і американській пресі та подав деякі пропозиції. Він запропонував, щоб у підготові демонстрації нав'язати контакт із негритянським університетом Говард у Вашінгтоні, підкреслюючи що негритянський діяч Айра Олдридж був добрим приятелем Шевченка, та, щоб в школах українознавства, а головно на таборах молоді цього року включити в програму гутірки на тему русифікації в Україні.

Далі звітували інші члени Екзекутиви. Д-р Богдан Шебунчак поінформував про свою участь у Зборах Відділу УАКРади в Нюарку та про створення нових відділів УАКР в Сан Франсіско, Каліф. і в Клівленді, Огайо; д-р Роман Барановський про поїздку до Чикаго, Ілл., на Збори Відділу УАКРади; інж. Степан Процик про поїздку до Денверу, Кольорадо, де створено Відділ УАКРади та д-р Юрій Солтис про поїздку до Баффало, Н. Й. В найближчому часі мають відбутися установчі збори відділів в Бриджпорті, Конн., на Лонг Айленді, Н. Й., і в Баффало.

Закінчення на ст. 4.

ПРИВІТАЛИ ВЛАДИКУ

Їх Блаженство
Владика Мстислав,
Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА,
Первоієрарх Української Автокефальної Православної Церкви
Савт Бавнд Брук, Н.Дж.

Ваше Блаженство!

В імені Проводу і тисяч членів 90-літнього Українського Народного Союзу прохаємо Вас, Блаженніший Владико, прийняти наші найсердечніші поздоровлення та найщиріші побажання з нагоди завершеного 87-ліття Вашого життя та 42-ліття Вашого Богоугодного і в багатьох відношеннях спасенного труду на найбільш зобов'язуючому та найбільш відповідальному перед Богом і народом Владичому пості.

Правда, 87 і 42 роки в наших церковних і народних традиціях і звичаях можуть не належати до тих „круглих" річниць, що їх згадується і відповідно вшановується, але ми і тисячі членів нашого Союзу вважаємо, що у випадку Вашого Блаженства не тільки кожний черговий рік, але й кожний черговий день Вашого життя і єпископства заслуговують на вдячну і шанобливу згадку, мавши на увазі їх вартість і потребу для Церкви і народу.

Тож — на дальші Многії і Благії Літа, Блаженніший Владико!

За Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу:

Іван Флис, головний предсідник
Уляна Дячук, головний касир
Володимир Сохан, головний секретар
Степан Гавриш, головний оргаізатор

Демократи хочуть використати резиґнацію М. Фелдстіна

Вашінгтон. — Не зважаючи на те, що Білий Дім намагається применшити значення резиґнації Мартіна Фелдстіна, головного дорадника президента Рональда Реґена в економічних справах, демократи, особливо кандидати на президента, почали вже використовувати цю резиґнацію для своїх політичних цілей.

Голова Комісії способів і засобів в Палаті Репрезентантів Ден Ростенковскі, виголосив навіть похвальну промову про „корисні проґнози" М. Фелдстіна і назвав його „реальним економістом", який не міг вибути своєї каденції до кінця в Адміністрації Р. Реґена, бо, мовляв, там крім Президента політичними й економічними справами керує „кухонний кабінет", тобто люди, які не конче є спеціялістами від складних економічних проблем.

Інший демократ, Джім Джовнс з Оклагоми, член Бюджетової комісії Палати, висловив жаль, що Уряд не скористав з добрих порад М. Фелдстіна, головно з ділянки дефіциту у бюджеті федерального Уряду. Джовнс між іншим заявив, що Фелдстін є дуже добрим економістом і на протязі цілого часу його перебування в Адміністрації, намагався піднести американську економіку на вищий рівень.

Демократи промовчують також і той факт, що М.Фелдстін ще в кінці минулого року висловлював бажання покинути працю у Вашінгтоні і повернутись назад до Гарвардського університету на становище професора економіки, бо таку причину не можна б використовувати для політики. Промовчано також і те, що президент Р. Реґен довідався про резиґнацію Фелдстіна з публічного повідомлення, з яким вийшов сам Фелдстін передчасно, заки ще Президент отримав його листа. Все це вказує, — кажуть політичні спостерігачі, — на несерйозність підходу противників Адміністрації, які воліли б перед президентськими виборами завернути події до 1980 року, коли економіка була в цілковитому занепаді, а інфляція та рецесія катастрофально впливали на падіння американської господарської системи. Така система є однак вигідною для претендентів на крісло в Білому Домі, а міт довкола особи Фелдстіна твориться для того, щоб показати, що не Реґен і не його Адміністрація, а він (Фелдстін) був творцем „економічного чуда" — заявили речники Білого Дому.

АФҐАНІСТАН НЕ БРАТИМЕ УЧАСТИ В ОЛІМПІЯДІ

СОВЄТИ НЕ ЗМІНЯТЬ СВОГО СТАНОВИЩА ПРО НЕ-УЧАСТЬ

Вашінгтон. — У неділю, 13-го травня, Афґаністан вирішив приєднатися до СССР і ще шести країн, совєтських сателітів, у бойкоті Олімпійських Ігриш в Лос Анджелесі цього літа. Інші країни совєтського бльоку, які вже відмовилися досі від участи в змаганнях є: Східня Німеччина, Чехо-Словаччина, Болгарія, В'єтнам, Ляос і Монголія. В той сам час росте все більше й більше переконання на Заході, що Совєтський Союз не змінить свого рішення бойкотувати цьогорічні Олімпійські Ігри.

Підтвердження цьому прийшло одночасно від речників СССР і від речників американського Уряду. Георгій А. Арбатов, директор совєтського „ЗСА Інституту" і член Центрального Комітету КПСС, сказав у неділю, 13-го травня, на програмі „Фейс ди Нейшин" Сі-Бі-Ес телевізійної мережі, що Америка мусіла б зробити „значно серйозніші зміни", щоб покращати загальні відносини з Совєтським Союзом і щоб розвіяти кремлівські турботи щодо безпеки (для совєтських спортовців) на Олімпіяді. Далі Арбатов намагався „вдарити" по республіканській Адміністрації кажучи, що „ми не бачили більш антисовєтської Адміністрації (у Вашінгтоні) за всю історію наших відносин", тобто відносин поміж СССР і ЗСА. Виглядало, що Арбатову дуже залежало на тому, щоб всю вину за відмову совєтів брати участь в Олімпіяді перекинути на Реґенову Адміністрацію у Вашінгтоні і щоб не ширилася думка, що Москва просто „вирівнює рахунки" за американський бойкот у 1980 році Олімпіяди в Москві, що, як відомо, була проголошена демократичною Адміністрацією Джіммі Картера.

З американського боку заступник Державного секретаря Кеннет В. Дем, висловлюючись на цю ж тему (вона домінує тепер всі засоби масової інформації тут), сказав, що совєтське рішення не брати участи в Олімпіяді було не випадкове і що Совєтський Союз звичайно дотримується своїх постанов в таких випадках. К.В.Дем сказав також, що тяжко зорієнтуватися, чого властиво совєти жадають від американського Уряду, і висловив припущення, що все це „пов'язане з політикою". Очевидно Г. Арбатов заперечив припущення, поширене в Америці й у світі, що совєти цим політичним кроком бажають пошкодити перевиборові президента Реґена в листопаді цього року на ще одну каденцію, і він також не признався, що цим кроком совєти мстяться на Америці за її теперішню тверду протисовєтську політику.

В Ізраїлі постала організація для поборювання „насильства" ортодоксів

Єрусалим. — Із столиці Ізраїля повідомлено в неділю, 6-го травня, що заснувалася нова група ізраїльських громадян, завданням якої буде поборювання, як вона називає, „насильства ортодоксальних жидів" над іншими групами населення і впливати в цьому напрямку на громадську думку виборців перед загальними виборами до парляменту в липні цього року. Група ця відома тепер під назвою „Гемдат", слово-акронім від повної назви групи — „Свобода для науки, релігії і культури".

Першу пресову конференцію група влаштувала в квітні, на ній проголошуючи своє кредо і представляючи своїх визначних прихильників, включно з колишнім заступником прем'єра Їґалом Ядіним. Тут було представлено і інших науковців, лікарів, професорів, не-ортодоксальних рабінів та активісток жіночого руху.

Доктор Ї. Ядін, археолог, сказав, що групу „Гемдат" зорганізовано в обличчі „екстремізму, що зростає" в релігійних колах. Він сказав, що „боротьба поміж ортодоксальними і неортодоксальними жидами щодо характеру держави Ізраїля є найважливішою на довшу мету справою країни". Він твердив, що релігійні партії, здобувши велику силу в урядовій коаліції домовлювань в ізраїльському парляменті, мають таке почуття, що „уряд є з ними" і що вони можуть робити такі речі, які колись були не до подумання", натякаючи на два закони і два законопроєкти, що їх заініціювали і частково перепхали в парляменті релігійні партії, відколи бльок Лікуду прийшов до влади в 1977 році. Два законопроєкти вже стали законами. Один з них дуже утруднює дозвіл на аборт вагітним жінкам, а другий — обмежує практику переведення автопсій. Два інші законопроєкти ще обговорюються. Один з них — не дозволятиме археологічні розкопки в місцях, де були здогадно стародавні жидівські цвинтарі, а другий законопроєкт реґулюотиме визнання урядом за жидів тих жидівських людей, яких навернули на юдаїзм не-ортодоксальні рабіни.

У відповідь на всі ці закиди групи д-ра Ядіна ортодоксальний рабін Менахім Поруш, голова ортодоксальної партії Аґудат, що висунула ці законопроєкти і закони, заперечив докір про „насильство" ортодоксальних жидів над неортодоксальними, але сказав, що в „Ізраїлі треба жидам жити згідно з біблійними законами". Він також сподівається, що група д-ра Ядіна довго не проіснує, а „зникне наче сон".

Після липневих виборів ця нова група далі існуватиме, а її завданням буде моніторувати партії, чи вони дотримуються передвиборчих обіцянок і засад, що їх хоче чути ця група від головних партій Ізраїля.

Вшанують св. п. Ю. Ревая

Ню Йорк. — Карпатський Дослідний Центр ім. Юліяна Ревая, президію якого очолюють проф. д-р Петро Стерчо, голова, і д-р Василь Вереш, секретар, підготовляє програму для вшанування і відзначення п'ятої річниці з дня смерти св. п. Ю. Ревая, колишнього прем'єр-міністра Карпатської України.

В суботу, 9-го червня ц.р., о год. 11-ій перед полуднем відбудеться в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню), семінар, на якому розглядатиметься життя і творчість Ю. Ревая.

В неділю, 10-го червня, на Зелені Свята, Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської епархії, посвятить пам'ятник на могилі св. п. Ю. Ревая на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й. Кошти побудови пам'ятника ще не покриті і КДЦ просить українське громадянство складати пожертви на цю ціль. Пожертви слід пересилати до Української Федеральної Кооперативи „Самопомочі" на адресу: Self-Reliance (N. Y.), F.C.U. 8954, 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

УСТ „Черник" авансує у футболі

Дітройт. — УСТ „Черник" Дітройт, у футбольних змаганнях за аматорську і професійну чаші Америки, вийшов переможцем у двох змаганнях: за професійну чашу елімінував ФК „Ґерманія", Синсиннаті, Огайо, вислідом 8:2; за аматорську чашу „Черник" елімінував Хорватський СК з Клівленду вислідом 3:1.

У неділю, 20-го травня, „Черник" змагатиметься з переможцем округи Огайо-Індіяна за професійну чашу, а в неділю, 27-го травня, зустріне Хорватський СК з Чикаго в Дітройті за аматорську чашу.

Танцюристи приготовляються до виступу в УОКЦентрі

Філядельфія. — Школа українського танцювального ансамблю „Волошки" приготовляється до річного виступу, який відбудеться в суботу, 19-го травня ц.р., о 6-ій годині вечора в авдиторії Українського Освітньо-Культурного Центру, в Абінґтоні, Па.

Цього року виступ матиме міжнародний характер. Разом з членами школи українських танців виступлять молоді групи із грецькими й ірляндськими народними танцями. Керівником ірляндської групи „Мек Дейд" є Морін Маґрорі, а керівником грецької групи при катедрі св. Юра є Ніна Арґеракіс. Директором Школи українського танцювального ансамблю „Волошки" є Ніна Пацовська.

Квитки вступу по 3 дол. для дорослих і по 1.50 дол. для дітей, можна купити при дверях.

Товариство Св. Софія відзначило 10-річчя

Отець д-р І. Дацько читає привіт Блаженнішого Патріярха Йосифа. Д-р Ю. Старосольський, ведучий програмою, зліва.

Філядельфія: — В суботу, 14-го квітня ц.р., тут на Філії УКУ відбулись урочисті відзначення першого 10-річчя існування Корпорації Св. Софія у ЗСА.

Св. Софія релігійне Товариство Українців Католиків у ЗСА, є неприбутковою корпорацією, завданням якої є забезпечити існування всіх патріярших інституцій і здобутків.

Програма святкувань у Філядельфії включала святочне слово, що його виголосив о. д-р Іван Дацько, секретар Патріярха Йосифа, у якому підкреслено ролю і важливість Товариства та патріярших надбань у розвитку та посиленні ідеї Патріярхату Української Католицької Церкви та її помісности тепер і у майбутньому.

Відтак д-р Романа Навроцька, заступник голови Св. Софії у ЗСА, подала обширний нарис з історії Товариства та його діяльности впродовж минулого десятиліття, звертаючи увагу на великі труднощі, які Товариство мусіло перебороти у перших роках свого існування. Відтак проф. Леонід Рудницький звітував про науково-педагогічну діяльність Філій УКУ у Вашінгтоні й Філядельфії і про успіх новоствореної радіопрограми в Україну, що її зорганізувало Товариство Св. Софія. Ця передача удостоїлася чимало похвал у формі листів до редакції включно з відгуком з України, у якому слухач пише слідуюче: „Ваші радіопередачі чуються бездоганно. Продовжуйте розпочате діло. Одухотворювати людей — це святе діло. Тим більше під цю пору. Кожне ваше слово може зрівноважити навіть Земну Кулю. Дякую Вам!"

На святкування прислано низку привітів, а головно від Патріярха, що його відчитав о. д-р Дацько; а ведучий програмою, д-р Юрій Старосольський відчитав привіти від: Митрополита Стефана Сулика, Владик Ізидора Борецького й Івана Прашка, о. митрата Володимира Андрушкова і різних організацій та установ. Привіти були від УПСО, Крайової управи Українського Патріярхального Товариства, ЗСА, члени якої прибули численно на святкування, Св. Софії у Канаді, від відділів Патріярхального Товариства у Баффало, Фініксі, Денвері, а з Каліфорнії прибув на святкування представник Відділу Товариства Тарас де Цмайло-Кульчицький, від УБСоюзу і парафії св. Архистратига Михаїла у Філядельфії. Окремим привітом привітав Товариство декан

Закінчення на ст. 4.

ДОПОВІДЬ СОВЄТОЛОГА В УІА

Ню Йорк. — Тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця, буде в неділю, 20-го травня ц.р. доповідь д-ра Роберта Салливана, відомого американського совєтолога з університету в Толідо, Огайо, на тему „Майбутнє України в обличчі нового розвитку національної політики в СССР". Д-р Р. Салливан саме повернувся із поїздки до СССР і буде говорити в УІА в рамках серії доповідей, що там проходять на актуальні теми.

Доповідь розпічнеться о год. 4-ій по полудні.

У СВІТІ

В ПАРИЖІ НА ЗАСІДАННІ ЮНЕСКО, директор цієї допомогової організації Амаду М. Бов із Сенегалю виголосив промову в якій признав, що програма цієї організації вимагає ревізії. У відповідь делеґат ЗСА Джін Жірард заявила, що коли цей конструктивний критицизм з усіх сторін провідники ЮНЕСКО візьмуть до уваги, тоді є надія на те, що ЗСА повернуться до цієї міжнародної організації, з якої заповіли вихід декілька місяців перед тим.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II відправив у четвер, 10-го травня, Службу Божу у Таїлянді перед 45,000 католиків, які в цій країні є в подавляючій меншості. В п'ятницю він передав по радіо з Манілі слово у французькій мові до католиків у В'єтнамі, як також в тому дні відвідав табір втікачів в околиці Банґкоку, щоб підкреслити потребу азилю для втікачів з Індокитаю.

ЧЛЕНИ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ цивільних летів на своєму зібранні в Монтреалі засудили будь-яку військову акцію у відношенні до цивільних летів. Організація скликала окреме засідання, щоб розглянути справу минулорічної атаки совєтських військових джетів на цивільний літак південнокорейської лінії, в якому згинуло 269 осіб. У висліді організація схвалила закон, який не дозволяє вживати зброю супроти цивільних літаків, навіть якщо вони є на чужій території. Закон мусить бути ратифікований 102 членами цієї міжнародної летунської організації.

ДАНСЬКІ ЗАКОНОДАВЧІ тіла рішили 10-го травня ц.р. більшістю голосів, що данський уряд не буде більше підтримувати фінансово встановлення нуклеарних ракет НАТО в Західній Европі. Члени данського уряду, які є консервативними, втрималися від голосування, а мотором закону були соціялісти-демократи та дві інші опозиційні до уряду партії.

У ГАЇТІ ЗАБОРОНИЛИ кожну політичну активність після того, як появився другий опозиційний до уряду щоденник. Заборона будь-якої політичної діяльности і публікацій дивна тому, що минулого тижня президент Гаїті Жан-Кльод Дювальє заявив у своїй промові на відзначенні Дня преси, що він запевняє у своїй країні свободу преси та респектування прав людини.

КУБИНСЬКИЙ УРЯД плянує запросити до співпраці над розбудовою вакаційного ресорту на острові Кайо Лярдо, віддаленому 40 миль від Гавани, західних „капіталістів". Острів, який від 1961 року стоїть пустий, та досі належав до військової зони, має стати люксусовим вакаційним місцем для західніх туристів, які тим способом будуть привозити важливу для Куби валюту. Для плянування готелів та інших потрібних для притягання туристів вигод, кубинське бюро туризму запросило спеціялістів із Західньої Німеччни. Зацікавлений проєктом є також один із канадських великих концернів. Хто однак остаточно буде працювати на користь Куби ще не відомо.

В АМЕРИЦІ

СЛУЖБОВЦІ ФЕДЕРАЛЬНОГО Бюра Інвестиґацій (ФБІ) розшукують за здогадною листою осіб, яким нібито лівійський диктатор Муаммар Каддафі погрозив вбивством. Поліція і ФБІ перешукали помешкання двох лівійських студентів, які були заарештовані минулого тижня в Балтіморі і обвинувачені в нелеґальній діяльности та закупі пістолетів з глушниками й непробивних камізельок. Багато документів, знайдених в помешканні студентів в Мериленді і Пенсильванії були написаніа арабською мовою і потребують перекладу. Знайдено також багато іншого матеріялу, а найбільше зброї, а також грошових переказів адресованих в Лівії. Почалося з того, що ФБІ підіслало свого агента, як торгівця зброї до арабських студентів, який дуже скоро натрапив на слід терористичної шайки. Під час слідства виказалось, що існує якийсь „чорний список" Каддафі, на якому більшість прізвищ становлять американці.

ДЖЕЙМС ЕДАМС, 45-РІЧНИЙ негритянин, таки був страчений на електричному кріслі за вбивство білого землевласника. Зібраним 216 особам, які прийшли, щоб запротестувати проти екзекуції Едамса і вимагати скасування кари смерти, Адамс заявив, щоб вони „дали змагалися за скасування вбивства". Кореспонденти при тому відмічують, що про власне вбивство, ані Адамс, ані його прихильники нічого не згадували під час демонстрації під в'язничними будинками в місцевості Старк на Фльориді, де був страчений Едамс.

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Волтер Мондейл, передовий кандидат на президента від Демократичної партії, знову сильно атакував політику президента Роналда Реґена в Центральній Америці і закликав Президента „закотити рукави" і переконати Совєтський Союз, щоб він змінив своє рішення і дозволив своїм спортовцям взяти участь в цьогорічних літніх Олімпійських Ігрищах. Він також відкинув категорично заяву колишнього президента Ричарда Ніксона, що Р. Реґена ніхто не переможе в осінніх виборах і, що „Мондейл є одним з тих, які не мають жадних виглядів виграти вибори". „Ніксон ніколи не любив мене", — заявив кореспондентам Мондейл під час виступу на конвенції редакторів американських газет у Вашінгтоні.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН пообіцяв керівникам будівельної індустрії і продавцям нових будинків, що він не думає міняти дотеперішньої системи мортґеджів і власники мешканевич будинків й далі зможуть відтягати позичку від федерального податку. Заява Р. Реґена викликала захоплення і учасники конвенції Крайової асоціяції продавців будинків, яка відбувалася у Вашінгтоні минулого тижня, влаштувати Президентові стоячу овацію. „Я хочу запевнити вас, — заявив президент Р. Реґен учасникам — що ми, тобто Уряд, збережемо цю мрію кожного американця мати своє приватне житло живою". Сенатор Роберт Дол, республіканець з Кензас, голова сенатської Фінансової комісії натомість заявив, що Уряд буде змушений зреформувати податкову систему для того, щоб знизити дефіцит в урядовому бюджеті.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що до бойкоту літніх Олімплійських Ігрищ долучилася ще Східня Німеччина і В'єтнам, а вміжчасі це саме зроблять може й інші сателіти Москви, проповідник Джессі Джексон, третій з ряду демократичний кандидат на президента, робить старання, щоб Москва змінила свою думку. В тій справі він звертався до совєтського амбасадора Анатолія Добриніна й американських урядових осіб, включно з президентом Роналдом Реґеном. Він готовий навіть поїхати особисто до Москви, якщо цього вимагатиме справа.

АДМІНІСТРАЦІЯ ХАРЧІВ і ліків дала свою згоду на продаж нового ліку для хворих на цукрицю Клюкотрол, який допомагає початківцям, які не потребують ще застриків, продукувати більше інсуліни і допомагати організмові контролювати цукор в крові.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безпека країни на першому місці

Президент Роналд Реґен, промовляючи в середу, 10-го травня ц. р. до народу, правильно ствердив на початку свого виступу, що найпершим завданням кожного уряду є запевнити країні її безпеку. Він твердив, що ця безпека поважно загрожена експортом комунізму, яким займається Москва безпосередньо й посередньо, у даному випадку руками Куби і Нікараґуа, які намагаються збройними ватагами знищити центро-правий уряд у Сан Сальвадорі і перетворити ту маленьку центральноамериканську країну в нову Кубу. Реґен пригадав, що коли Фідель Кастро намагався здобути у 1959 році владу на Кубі, то він вів свою партизанку проти тодішнього режиму на Кубі під демократичними гаслами, чим він обдурив також американських лідерів, які підтримали його. Швидко після приходу до влади Фідель Кастро став одвертим сателітом Москви. Те саме сталося в Нікараґуа. Партія сандиністів, яка прийшла до влади також у наслідок військового перевороту в липні 1981 року, спершу деклямувала демократичні фрази, завівши в дійсності у себе комуністичний режим із скасуванням усіх громадянських прав. Повівши партизанську війну проти сусіднього Ель Сальвадору, Нікараґуа і її зовнішні протектори виразно змагають до того, щоб там завести комунізм у цілій Центральній Америці, під самим боком З'єднаних Держав Америки, цим самим ЗСА, — казав президент Реґен, — має обов'язок боронитися проти тієї виразної аґресії.

Промова Роналда Реґена була виголошена в наслідок спротиву Конґресу признати Ель Сальвадорові таку грошову допомогу на мирні й військові цілі, як цього домагається Президент. Совєтський Союз, — казав Президент, — видатковує на Кубу щорічно круґло 4 більйони долярів — не тільки на потреби тієї країни і її громадян, але головно на експорт комуністичної революції почерез Кубу на африканський і американський континенти. „Ми не починаємо і не хочемо війни", — твердив Реґен, але „мусимо боронитися". Він ствердив, що покликана ним до життя двопартійна Комісія під головуванням колишнього секретаря Генрі Кіссінджера склала плян замирення у Центральній Америці на ближчу і далеку майбутність і Уряд тримається рекомендацій цієї Комісії. Уряд покладається теж на заходи чотирьох невтральних країн Центральної Америки — Мехіко, Венесуелі, Панами й Еквадору — посередничити у тому конфлікті і дипломатичним шляхом завести мир. Але покищо Ель Сальвадор загрожений комуністичною аґресією і йому треба допомогти.

Безпосередньо після 15-хвилинної промови Президента відповів йому від Демократичної партії конґресмен Майкел Барнс, який належав до згаданої Комісії Генрі Кіссінджера і їздив із цією Комісією до різних країн Центральної Америки. Він противився будь-якій військовій акції в користь Ель Сальвадору та наполягав, щоб обмежитися тільки до дипломатичних заходів і до вимоги, щоб в Ель Сальвадорі привернено всі права людини, що їх там ще немає. Названий конґресмен кількакратно повторював фразу про права людини, але ні разу не згадав про права народів, поярмлюваних комуністичними аґресорами. Конґресмен протиставив політиці Реґена політику двох колишніх демократичних президентів — Ф. Д. Рузвелта і Джана Кеннеді, які, — твердив він, — здобули собі довір'я в латиноамериканських народів. Забув, що ті обидва колишні американські президенти записалися в історії дуже сумними діями. Рузвелт, який заслужився уведенням у ЗСА цілої низки соціяльних реформ, поділив разом із Сталіном світ на „сфери впливу" СССР і Америки, не запитавши думки і волі різних народів, що їх поярмила Москва. Роля Ф. Д. Рузвелта на Ялтинській конференції належить до найтемніших сторінок в історії американської дипломатії. Знову ж Джан Кеннеді спартачив плян, виготовлений Д. Д. Айзенгавером, який вишколив кубинських еміґрантів і перевів збройний десант у Свинячій затоці у 1961 році, але Кеннеді послухав порад своїх ліво-ліберальних дорадників, не дав тому десантові летунського прикриття і спричинився до поразки ворогів Кастра. В наступному році Кеннеді — за ціну відтягнення з Куби совєтських ракет — зобов'язався не рухати комуністичного режиму Фіделя Кастра і таким чином затвердив той режим по нинішній день. Отож приклади, що їх навів конґресмен Барнс як ніби поуку Реґенові, свідчать тільки про жалюгідне незнання історії цього сторіччя даним конґресменом.

Як відомо, у четвер, 10-го травня ц. р., Палата Репрезентантів голосами 212 проти 208 таки схвалила законопроект для центральноамериканських держав, зокрема Ель Сальвадору, чим підтримав політику Реґена в тому районі.

Іван Кедрин

ГЕРОЙСЬКИЙ ЗДВИГ В ЕПОХУ ЖАХУ

При відзначуванні 40 річчя заснування Української Головної Визвольної Ради, як зверхнього політичного органу Української Повстанської Армії, треба чітко відмежувати факт збройного спротиву ворогам України, які винищували її, від усіх інших тогочасних подій і явищ. Створення підпільної армії для ведення партизанської війни проти двох могутніх великодержав, наставлених на руйнування українства, — це була подія, вартість і сутнє значення якої зрозуміють і належно оцінять щойно майбутні історики-аналітики. Це був насправді подивугідний вияв живучости народу, який зумів заявити ворогам і всьому світові свій протест проти варварської поведінки супроти країни, на терені якої велася кривава війна між двома тоталітарними імперіями, які зударились в суперництві за панування над світом.

Один з українських активістів подав характеристику тодішніх відносин, що це був „такий дурний час", в якому затратились усі критерії добра і зла. Це був більше, як тільки „дурний час". Це був час жаху, час страхіття, витворений від першого дня Другої світової війни, коли-то 1-го вересня 1939 року почали падати бомби на відкриті міста по всій території Польщі.

У Першій світовій війні ще зберігано деякі лицарські традиції: війну формально виповідали одні одним, до воєнних полонених ставились по-людськи, визнавали авторитет Міжнародного Червоного Хреста. У Другій світовій війні того всього не було. Шалів терор і насильство. Після більше як 40 років автор цих рядків не може забути образу, якого був свідком у Кракові, столиці Генерального губернаторства, на яке перемінено Польщу: як-то якийсь уніформований німець скинув на повному бігу трамваю на вулицю жінку, яка стояла на плятформі з написом „Нур фюр Дойче" (тільки для німців) і як та жінка, закривавлена нерухомо лежала на вулиці, — невідомо, чи згинула, чи тільки знепритомніла. Це була тільки одна людина. Але ж був голокост, був Катинь, була Вінниця, було панування Еріха Коха в Україні. Очевидно треба розуміти жидів, які ніколи не забудуть Жидівського голокосту, — тієї „остаточної розв'язки" жидівської проблеми, яку придумав божевільний ум Адольфа Гітлера, щоб фізично винищити цілий жидівський нарід, у висліді чого загинуло їх шість мільйонів — чоловіків, жінок і дітей. Але ж уся система німецького правління на окупованих землях Польщі і всіх інших країн Европи, а на Сході Европи, на терені України, була сповнена безглуздого терору. Бо який глузд було виарештування в перших днях приходу німців до Кракова всіх професорів Ягайлонського університету і вивезення їх до новоствореного кацету в Освєнцімі (Авшвіці), де їх винищено?! Який глузд був нацькування польського шумовиння на північнозахідніх землях проти українців і вбивання українських громадян, що мусіло спровокувати реакцію у вигляді винищування поляків? Який глузд мали розстріли німцями у Луцьку, Крем'янці, Києві, та в безлічі інших міст, українських чоловіків, жінок, особливо тих, які проявили були якусь українську культурну чи суспільну активність? Розстріляно на Волині Лесю Голубцеву-Підгірну і Харитю Кононенко, подружжя лікарів Петра і Ганну Рощинських, Юрія Черкавського, у Києві Олену Телігу і її чоловіка, — в усіх в'язницях в Західній Україні большевики переводили при своєму відступі у 1941 році криваві масакри всіх в'язнів. Це був період жаху і психози терору та повного обезцінення життя людини.

Член Першого Великого Збору УГВР, Мирослав Прокоп, один з нечисленних передвоєнних членів ОУН, які згодом стали видатними інтелектуалами, ученими дослідниками (Богдан Кравців, Володимир Янів), дав на сторінках „Свободи" добрий, ядерний огляд тодішнього часу і відносин, натякнувши і на ті події і проблеми, які виходять поза рамки прославлювання УПА і відзначування роковин заснування УГВР, („Свобода" ч. 54-58 з 22 до 28-го березня 1984). Він правильно звертає увагу, що існувала не тільки одна УПА, яка покликала до життя УГВР. Початок збройної боротьби проти окупантів України дала Поліська Січ отамана Тараса Бульби-Боровця, який створив ту формацію у порозумінні та з доручення від тодішнього президента УНР в екзилі Андрія Лівицького. Існувало теж підпілля того середовища ОУН, яке залишилося вірним полковникові Андрієві Мельникові, як голові ПУН, та яке висилало в Україну після вибуху німецько-совєтської війни власні похідні групи". І тоді, й у тому історичному періоді воєнного терору, поруч із виявленням геройського чину, проявилося теж традиційне прокляття розпорошування українських активних сил і невміння зосереджувати їх та координувати їхню дію.

Пише Мирослав Прокоп: „...Незалежно від такої політики ПУН (зголошування меморіялів до німецьких урядових кіл — І. К.) частина членів цієї ОУН працювала в підпіллі, створила свої військові табори на північній Крем'янеччині і Володимирщині і співпрацю-

Закінчення на ст. 4.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Мане (1832—83)

(У сторіччя великого образотворчого мистця)

Все, що міг — я зробив. (Пастер)

Півроку тому минуло сто літ від смерти Едуара Мане (Manet), одного із славних малярів світу. У початках своєї творчости він нав'язував до творів давніх мистців, головним чином еспанських і італійських („Олімпія"). Деякий час був під впливом Курбе. У „Сніданку на траві (1862) помічаємо вже власну конструкцію образу з імпресіоністичними ефектами. Малював портрети, натюрморти, квіти та сцени з життя. Крім цього творив і в графіці.

У нього був, як сказано, вплив еспанських малярів, що уявнився у схопленні тем, кольористичній гамі, світлотіні. Водночас позначився в нього вплив японського дереворіту, наявний у стремлінні до синтези, примінюванні виразного контуру та композиції, розкладеної на кілька плянів. Після 1870 року, у висліді викливих студій над співвідношенням світла і кольору, помітно роз'яснює свою палету і підносить вартість контуру та брили. Мане був неспокійним шукачем, але його впертість, а головним чином непересічний талант щойно недовго перед смертю принесли йому славу та право виставляти картини в Сальоні і медаля Гонорової Леґії.

Його батько, суддя Департаменту Секвани мріяв, щоб син пішов услід батька, тобто зробив правничу кар'єру. Після безуспішного навчання в Колеґії Ролліна, майбутній маляр пробує щастя вступити до Морської школи, та й тут не щастить; не витримує вступного іспиту. Видно Провидіння хотіло, щоб Мане став малярем. Вісімнадцятирічний Едуар вступає до малярської робітні Т. Кутюра, на що його батьки хоч-не-хоч дали згоду. Після шостирічних студій Мане став працювати самостійно. У Люврі припали йому до вподоби картини Велязкеза, Рібери і Зурбарана. Чимало подорожував по Европі. Дуже полюбив Венецію і Фльоренцію.

* * *

А тепер за Іскрою ще дещо додамо до творчої біографії Мане. Перша його картина („Той, що п'є абсинт") не мала відгуку поза його найближчим у той час приятелем, Боделяром, який його потішав і повчав, що найважливішою річчю є „бути вірним самому собі". Тож Мане покидає основи академічної композиції і стає „собою". Його „Концерт у Тулюріє", як першу спробу спортретувати середовище, публіка не лиш прийняла холодно, але й з кпинами та погрозами, що картину знищать. І наступні його картини не мали успіху. Для молодого, хоч і талановитого мистця, атмосфера стала задушливою. У такій атмосфері 1863 року з ініціятиви Наполеона III відкрито Сальон Відкинених, у якому можна було виставляти праці недопущені жюрі офіційного Сальону. Сальон Цісаря, як його називали, притягав публіку. Біля „Сніданку на траві" товпилося багато цікавих. Усі вони закидали маляреві непристойність, а Делякруа в „Gazette de France" написав: „Пан Мане має всі прикмети, що вистачають, щоб його однодушно відкинули всі жюрі світу".

Після чергових атак мистець навіть з досади знищив одну із своїх картин — „З боротьби з биками", фрагмент якої находиться тепер у „National Gallery of Arts" у Вашінґтоні. Його „Олімпію", що деякою мірою нав'язує до „Сплячої Венери" Тиціяна, названо непристойною та безсоромною. Мане на деякий час перервав свою улюблену працю.

У висліді протидій проти офіційних представників мистецтва та критиків виступив гурт мистців і літераторів — Генрі Фантен-Лятур, Деґа, Еміль Золя, Сезан, Моне, Ренуар, Піссаро та Берта Морісо. Його найближчий приятель у той час, саме перебував у стані паралічу і, втративши мову, вмирав. Преса і публіка Сальонів називала згаданих захисників Мане „бандою Мане" або „школою з Батіноль" (від назви вулиці, при якій була каварня „Gverbois", де саме вони збирались.

У 1867 році у Парижі проходила Міжнародна образотворча виставка, в якій брали участь виключно нагороджені мистці. Мане само-собою не допущено. Відповіддю Мане була власна експозиція, яку зовсім зігноровано. Несподіваний більший успіх прийшов у рік пізніше враз із „Портретом Золі", а фінансові турботи мистця скінчилися з експозицією полотна „Над кухлем пива", репродукції якого розходились масово. В останньому періоді своєї творчости, бувши хворим, заміняв пензель на легшу до втримання в руці пастелю.

Із кращих картин Мане поза вже названих, згадаємо ще — „Барку Моне", „Арґентіль" (обі картини 1874), „Нана" (1877), „Бар у Фолі — Бержер" (1882). Картини Мане потрапили до всіх найбільших ґалерій світу.

Вістку про смерть Мане, Деґа скоментував: „Ми не знали, що він був такий великий".

Яр К-ий

Юрій Артюшенко

ПРИЧИНКИ ДО НАРОДОВЕЦЬКОГО РУХУ НА ЗАКАРПАТТІ

(У 50-річчя Народовецького Союзу й часопису „Народовець")

Про дві події з першої половини тридцятих років, що відбулися на Закарпатті, а саме про зорганізування Народовецького Союзу та про заснування його пресового органу „Народовець", майже ніхто зі закарпатських мемуаристів не згадує. Тоді, коли ці дві події спричинилися до того, що молодь Закарпаття пішла за напрямними Народовецького Союзу та за вказівками часопису „Народовець" і відбула свій з'їзд, як З'їзд Народовецької Молоді, розуміючи при тому під прикметником „народовецької" прикметник „націоналістичної".

Рівнож ці дві події причинилися й до того, що цей З'їзд Народовецької Молоді леґально заманіфестував у 1934 році суверенну волю Закарпаття до своєї власнопідметної національно-політичної дії. Заманіфестував, згідно з вказівками „Народовця", на фронтовій сторінці якого в кожному з його трьох чисел містився запит: „Хто є народовцем?" і на цей запит ішли 10-12 відповідей — стовпцем згори донизу на одній третині сторінки — з яких усі були в дусі українського націоналізму, в дусі всенаціонально-державної синтези.

Власне цими своїми причинками автор і хоче обновити в пам'яті тих небагатьох ще живих закарпатських діячів, оті призабуті ними в їх мемуарах події, в яких вони самі брали участь.

Тож почнемо з тих джерел із яких зродився Народовецький Рух на Закарпатті, з тих джерел, що їх творили не тільки ті національно-свідомі уроженці Закарпаття, які спричинилися до того, що Закарпаття в січні 1919 року, на своєму Національному Конґресі в Хусті, проголосило злуку з Українською Народною Республікою, але й ті українські еміґранти, які принесли на Закарпаття безпосередній подих українських державно-визвольних змагань.

Власне, так одні, як і другі спільно поставили перед собою мету — створити на Закарпатті нову національно-свідому інтеліґенцію, безпосередньо з широких народних мас. Таку інтеліґенцію, яка б могла протиставитися не тільки москвофільським і мадярофільським табором але й тим чехам які вважали закарпатців за „посвоячене з чехами плем'я — без імені". Власне, належачи до старшого покоління, вони й творили отой Народницький (в понятті — національний) Рух, що його репрезентували такі особистості Закарпаття, як о. Авґустин Волошин, брати Клемпуші, брати Бращайки, Стеган Клочурак й інші. Вони то й були тими що причинилися ще в 1920 році до заснування мережі читалень „Просвіти", а в пізніших роках Пласту, Кооператив і Учительської Громади. Тож, із цього Народницького Руху й вилонився той (в понятті — націоналістичний) Рух, що в 1934 році й оформився в Народовецький Союз.

Творцями Народовецького Союзу була та нова провідна верства молоді, яка з-під селянських стріх вийшла малими дітьми й, перейшовши через українську народну школу, а пізніше через гімназію чи семінарію, а відтак через університети Братіслави чи Праги, ставала, українською молоддю не тільки за національністю, але й за національною свідомістю. І завдяки цій новій українській інтеліґенції український нарід на Закарпатті перероджувався. Те, що спочатку було лише в серцях і думках одиниць, ставало тепер ідеєю загалу.

Щождо українських еміґрантів на Закарпатті, то вони сподівалися, що підписана 10-го вересня 1919 року в Сен-Жермені угода забезпечить для них широкі можливості національно-політичної роботи. Бож Закарпаття, згідно цієї умови, мусіло мати свій власний сойм, не пізніше 90-ти днів, проте, сталося так, що сойм Чехо-Словаччини привласнив собі й ті права, які належали за Сен-жерменською угодою Закарпаттю. Політичний провід Закарпаття цілком опинився в руках чехів.

І хоч у зв'язку з цим українські еміґранти на Закарпатті всю свою увагу звернули на культурно-освітню й кооперативну роботу, то чехи й у тому відчули в українських еміґрантах на Закарпатті небезпечних конкурентів у боротьбі за душу місцевого українського населення. Вони вже тоді відчули, що українці є тією новою зростаючою силою, яка намагатиметься утворити зі Закарпаття західній форпост України.

(Продовження буде)

Іван Кукіль

ІВАН СМОЛІЙ І ЙОГО РІДНИЙ МИХНІВЕЦЬ

Літом 1940 року я поїхав з Ярослава у наші зелені Карпати, де мій добрий приятель Іван Д. вчителював — спершу у селі Габківцях, а скоро перенісся до Кривого, що над Сяном. Тому, що з Іваном Д. ми досить довго ділили долю і недолю в'язничних днів, наша дружба була дуже близька. Ми часто переписувались і небагато було таких листів, щоб він не запрошував мене до себе, з чого я і скористав. З Устрік Долішніх, трохи підводою, а більше пішки, я мандрував до Кривого. Це пограниччя Лемківщини і Бойківщини. Чудові околиці і така ж сама погода, тож мої мандри були великою приємністю. І коли я добився до села і школи, де учителював мій приятель, — привіти, розмови, запитання тоді плили потоком.

Перейшовши вбрід Сян у Телешниці Сянній, ми розсталися. Іван Д. і Олекса Г. подалися до Сянока, а я і Василь Мороз пішли до Ярослава, де жив мій брат від 1929 року і, щоб мати дальший контакт зі собою, я дав їм адресу мого брата. У приятеля я перебув більше ніж тиждень і багато дечого довідався про життя учителів в околиці. Не диво, що я діставав такі часті запрошення приїхати, бо поза чудовою природою, життя учителя там на селі було досить одноманітне. В порівнянні до Ярослава, де до війни майже не чути було української мови, — тепер там кипіло українське життя і українська мова була на вулицях Ярослава домінуючою.

Я дуже приємно згадую моє перебування у Кривім; це був гарний відпочинок, хоч ми майже щодня „драпались" по горах. Тут і була моя перша зустріч з Іваном Смолієм, хоч не фізична. В розповідях про своє життя Іван Д. розповів мені про письменника Івана Смолія, що тут же недалеко учителює. Він був захоплений Смолієм і як колегою по професії і як приятелем-сусідом. Для нього Смолій був людиною кришталього характеру, ерудит, з яким можна було говорити на різні теми, і всюди він, Смолій, виказував не абияке знання. Позатим, — розказував мені мій приятель, — І. Смолій має якийсь незвичайний дар відчування. Він розповів про два епізоди, що їх тяжко пояснити. Одного вечора було їх кілька учителів в гостях у Івана Смолія, раптом Іван встав, кажучи, що мусить іти над Сян, бо там його дружина Марійка переходить на цей бік. Приблизно за годину він вернувся самий — мовчазний. Ніхто не питався, що сталося. Всім було відомо і без слів, що з переходом не повезло. Може тиждень пізніше, знову зібралося у Івана Смолія те саме товариство і тепер повторилася та сама історія. Раптом Іван встав, звернувшися до нас із словами: „Іду по Марійку, бо вона якраз перейшла Сян". Тим разом він повернувся зі своєю дружиною Марійкою. Показалось що перший раз Марійка з провідником дійсно старалась перейти Сян, але прикордонна застава була зміцнена і вони вернулись . Все це виглядало досить неймовірно, але це правда. Під час того, як ми вже учителювали з Івасем Смолієм, він розказав мені про ці два епізоди і напевно не забула того і його дружина Марійка, що живе тепер у Ютиці.

Якже ж це сталося, що я опинився в рідному селі І. Смолія у Михнівці?

У 1942 році інспектор Дрогобицької Шкільної Округи, проф. Дмитро Дахнівський, запропонував мені до вибору посаду управителя школи: у містечку Фельштині і Михнівці. У Фельштині була велика школа, сім кляс по два відділи (бувша десятирічка), а у Михнівці знаходилась п'ятиклясова, гарна, нова школа з вигідним мешканням для учителя, над потоком під горою Маґурою, про яку згадує Іван Франко в „Учителі", вкладаючи в уста війта турботливі слова: „Щоб тільки дощ не попсував нашого екзамену — щось Маґура ніби хмариться". Між іншим, Франко часто літом приїжджав до села Мшанця, що теж під Маґурою, ловив у річці рибу і там, мабуть, написав свою п'єсу „Учитель". Багато мшанецьких старших людей пам'ятали та згадували Івана Франка.

Але вертаючись до Фельштина і Михнівця. Тоді я не пішов до міста, але вибрав село. Таки правду сказав проф. Пріцак з Гарварду у січневому числі „Сучасності", що у нас покутує п'ятитисячний селянський атавізм. Отже я вибрав село.

Михнівець — колись-це гарне бойківське село у стіп наших чудових і м'яких Карпат, і як більшість сіл, положене над річкою, попри яку йшла дорога, а обабіч річки і дороги були хати з рештою господарських забудовань. Село Михнівець розтягалося на кілька кілометрів і приблизно посередині пишалася церква, приходство і школа. Місцеві люди ділили село на „гору" і „долину". Точкою такого поділу були якраз церкви і школи. Поділ цей не був ідеальний. На мою думку, „долина" є менша, „гора" тягнеться довше. Цікаво як собі місцеві люди мовно радили з цим поділом села. Коли вам хтось „згори" щось приніс, то казав „я вам зніс", коли ж „здолини", то „я вам виніс". Вам вже непотрібно було питатися, чи він „згори", чи „здолини". За моїх часів, як зрештою всюди у час війни, твердою валютою було яйце. Тож досить комічно для мене звучало, коли учениця „згори" сказала: „прошу пана я вам знесла яйце".

Коли я прибув до Михнівця у серпні 1942 року, був приємно заскочений високою свідомістю села, я тут додав би ще високою селянською культурою. Були там деякі хлопці та дівчата, що у знанні українознавчих предметів, стояли на рівні середньої освіти. Іван Смолій твердив, що це була заслуга колишнього довголітнього пароха о. Канди, а після нього о. Коліди; у своїй скромності нічого не приписував собі, а я певен, що на формування свідомости його ґенерації він і Омелян (Мілько) Децик мали не абиякий вплив і авторитет. (Мілька Децика замордували ґестапівці у 1944 р.). Родина Смоліїв була однією із тих, що вели освідомлюючу працю у Михнівці. Таких родин було більше і був це продукт праці о. Канди. Батька Івася Смолія-Григорія називали у селі — „Писар", а Івася — „писарів Іван".

Михнівець, як вже було згадано, положений був у стіп гори „Маґури"; був це могутній масив, бо у підніжжі (довкола) цієї гори знаходились ще села: Бистре, Мшанець, Ґрозьова, Хащів і Лопушанка. Михновецька школа була однією із небагатьох, що, як нова, була гарно збудована і як на тодішні умови добре вивінувана, з трьома великими навчальними клясами, гарним мешканням, а також у чарівному положенні. Ось що пише про неї Іван Смолій у своїй чудовій присвяті з нагоди нашого 25-річчя:

Немов учора це було;
Село бойківське на роздоллі,
Темніють Маґури ліси,
Потойбік Остре у півколі.
Десь громи фронтових боїв
І гук гармат, а тут ідилля,
Тут спів пастуший із верхів,
І полотно на річці білять.
Круг школи із смерік вінок
І журавель коло криниці"...

(Продовження буде)

Всеукраїнська Провідна Неділя у Бавнд Бруку

Українська Провідна Неділя від віків єднала наших людей над могилками їхніх попередників і була водночас першим після Великодня всенародним святом, яке підсилювало невмирущу любов до спочилих рідних і близьких та тих, хто життя віддав за друзів своїх, за рідних по крові і плоті, за народ український.

Стародавню традицію Провідної Неділі пригадав нашим людям поза батьківщиною Владика Митрополит Мстислав, здійснюючи водночас ідею власного всеукраїнського цвинтаря, який би в нашому національному організмі поза межами України сповнював морально-оздоровчу функцію. З волі Божого Промислу, цей цвинтар, що вже здобув собі почесну назву українського Пантеону, виріс у довкіллі величної Церкви - Пам'ятника, яка являється символічним монументом над відомими і мільйонами невідомих могил українських мучеників і страдників.

З року в рік збільшується громада прочан до Бавнд Бруку. Меншає серед них лише білоголових дідусів і бабунь, росте натомість середняк, що має вже своїх дітей і внуків. На Провідну Неділю бачимо в українському Пантеоні з року в рік все більше і більше юнацтва і навіть малечу, що її приводять з собою бабуні та матері.

Для малечі - це надзвичайний день, це її перше знайомство з великою українською громадою, серед якої панує та сама мова, що нею дідусь і бабуня ще говорять. Малеча зчудована співом, який переливається з одного кінця в другий. Дивує її велика маса людей, що пливе, як та річка. Нарешті, вся родина стає над могилами рідних, а допитливі Івасики і Марійки довідуються, що під хрестом, або камяною плитою спочиває вічним сном їхній прадід або дід, чи прабабуня або бабуня, а часом ще й ближча їм рідня, або передчасно померлі їхні братик чи сестричка. Тут же бабуня повчає, чому саме коло могили священик, чому люди співають, про що просять у Бога...

При цій нагоді людина розкриває чудодійно притягальну силу цвинтаря Церкви-Пам'ятника. Коли була це її перша зустріч з українським Пантеоном, то, будьте певні, ця зустріч не остання, бо Провідна Неділя в Оселі Ап. Андрія Первозванного викликує у кожного першу щиру розмову людини самої з собою, розмову з власним сумлінням. До таких розмов будуть кликати щороку побожну і чесну українську людину дзвони Церкви-Пам'ятника, кликати кожного Великодня, кожної весни, коли і природа кличе людину до самоочищення, до духовного зросту та наближення до Творця і Спасителя роду людського.

* * *

Хоч цьогорічна Провідна Неділя і не була пов'язана з якоюсь іншою загальнонаціонального значення подією, як, для прикладу, минулорічна з 50-ою річницею Великого Голоду, проте, вона виявила дальший зріст числа прочан, які поспішають на Проводи до Бавнд Бруку. За підрахунком порядкової поліції двох сусідніх „тавншіпів" (районів), число цьогорічних учасників Поминок у Бавнд Бруку сягнуло вже щонайменше 8,000 осіб. Одних зареєстрованих автомобілів було понад 2,000 машин, не рахуючи автобусів. Чимало людей приїхало залізницею або звичайними автобусами, добираючись від станцій до С. Бавдн Бруку пішки.

Збагатило зміст цьогорічної Провідної Неділі відслонення і посвячення пам'ятника „Невідомим Воякам УПА" (Української Повстанської Армії), що його поставила група колишніх вояків УПА, яка осіла в сусідніх з С. Бавнд Бруком околицях. Їхню ідею підтримав Владика Митрополит Мстислав, а Консисторія виділила безкоштовно відповідне мсіце під цей пам'ятник. Чин посвячення пам'ятника довершив Блаженніший Владика Мстислав.

Пориваючу своїм змістом доповідь сказав Владика Митрополит перед початком загальної Панахиди викликуючи у присутніх піднесений і урочистий настрій. Владика пригадав причини і спонуки, що довели до постання довкола Церкви-Пам'ятника цвинтаря, який став одним із найбільших скарбів нашої збірної душі поза межами України. Владика переконливо свідчив, що постання Українського Пантеону в Оселі Ап. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку у ЗСА — це дія Божого Промислу, який повсякчасно лікує немічне і поповнює недостаюче. Оселю Ап Андрія в Бавнд Бруку Владика Митрополит назвав Божою Господою, в якій радісно вітають кожногорідного по крові і плоті подорожнього, що прагне духовної потіхи та з великим сумом прощають в останню земну путь спочилого. Владика закликав велику громаду до братолюбія та до щирих обіймів у Христі, щоб спільно боронити наші здобутки на Христовій Ниві поза межами батьківщини.

Владика Митрополит просив постійно пам'ятати, що все добре і корисне, що довершила спільним трудом українська побожна громада за межами батьківщини, від церковної ниви починаючи і на галузях науки, мистецтва і фахової освіти кінчаючи, викликує у ворога Христа і нашого многострадального народу безмежну лють та спроби знесилити нашу вільну громаду зсередини, натравити одного на другого, використати наш віровизнаневий поділ і посилити існуюче розбиття на кілька громадсько-політичних середовищ...

Закінчив своє слово Митрополит Мстислав закликом: „Знайте і постійно пам'ятайте, що найбільшу лють викликає у червоної Москви чудо Божого Провидіння, неповторне і глибокосимволічне явище, яким є і буде у віках Божий дар, що ним обдарував наш народ Господь у найтяжчі часи його буття — Оселя Ап. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку. Наступ Червоної Москви на цю твердиню збірної української душі зростає з дня на день. У цьому наступі Москва не перебирає в засобах, саме тепер свою чорну злобу Москва виливає в своїй пресі на нашу Святу Церкву, яка з Божої волі існує і діє тепер лише у вільному світі. Вона використовує кожну, навіть найдрібнішу недосконалість у нашому збірному житті поза батьківщиною, щоб пошкодити нашій християнській збірноті у вільному світі поширити добре ім'я побожного українського народу".

* * *

Урочисту архиєрейську Службу Божу в Провідну неділю очолив Блаженніший Митрополит Мстислав, якому сослужили: заступник голови Ради Митрополії, він же і ректор Семінарії св. Софії протопресвітер С.Гаюк, протопресвітер Ф. Шпаченко, митрофорний протоієрей В. Базилевський, митрофорний протоієрей Є. Нарушевич, митрофорний протоієрей В. Покотило й ігумен А. Партикевич. На жаль, з огляду на сильну перестуду не міг узяти участь у відправі о. протодиякон В. Поліщук. Прислуговували всі студенти семінарії. Оздобив відправу цієї Служби Божої хор Церкви-Пам'ятника, під керівництвом інж. Т. Павловського. Збагатили хор своїми голосами співаки катедральних церков з Ню Йорку та знаменитого ансамблю молодих бандуристів. Виконання піснопінь Св. Літургії сягало цієї неділі вершин хорового мистецтва, на що й звернув увагу Владика Митрополит Мстислав, дякуючи дириґентові і співакам.

Ряд причин давав підставу вважати за необхідне подбати про допильнування порядку на терені Осередку і цим уникати зайвих несподіванок з боку ворожих нам чинників. Тож, обов'язок господарів і головних розпорядчиків узяли на себе заступник голови Консисторії митрофорний протоієрей М. Галета і секретар Консисторії протопресвітер Б. Желехівський. З огляду на те, що громада нарафіян Церкви-Пам'ятника невелика, зголосилися з добровільною допомогою братчики парафії св. Юрія з Ярдвіллу-Трентону, Н.Дж.

Не буде зайвим ствердити, що цьогорічний порядок на цвинтарі Церкви-Пам'ятника був кращим ніж у попередні роки, що треба завдячити в значній мірі самим прочанам.

Реасумуючи наші спостереження з цьогорічної Провідної Неділі в Савт Бавнд Бруку, маємо всі підстави ствердити, що наявність у нашому національному організмі поза Україною Оселі Св. Андрія Первозванного та Церкви-Пам'ятника і цвинтаря при ній, створили духовно-національний центр, без зв'язку з яким годі вже обійтися кожному, хто прагне єдности у Христі та чує непереможну потребу бути „во єдино", без огляду до якого християнського віроісповідання він належить.

Митрополича Канцелярія
УАПЦ в ЗСА

Пошануймо їх

Народна мудрість навчає що материнська любов має таку силу, що „з дна моря витягає", а материнська молитва — „залізо і грати ламає".

Українська мати займає виключне місце в історії й житті нашого народу. Вона ж — мати-героїня. Вона супроводить своїх синів і дочок в світ, де йде боротьба за існування рідного народу і дорогої батьківщини — України. Вона — страдниця за гратами тюрми, у келіях без повітря і світла, вона вистоює під мурами в'язниць, щоб передати хоч клуночок чистої білизни, чи довідатися про долю свого чоловіка, сина, брата. Місяцями вона чекає на вістку з далекої півночі, чекає на листа, що його можна писати тільки один раз на місяць.

Страшні, неймовірні вістки про долю української жінки жахом проймають.

В місяці травні весь культурний світ вшановує велич Матері. Вшануймо їх і ми, українці, тут, у вільному світі. Ми горді за наших Матерів, вони — героїні, які виказали велику силу духу і велич душі.

Цього року жінки, об'єднані при ОЧСУ вшановують героїнь імпрезою їм присвяченою, що відбудеться 20-го травня ц. р. в Ірвінгтоні. В програмі свята почуємо святочне слово Дарії Степаняк, Валя Калин — художнє слово; гості з Торонто, співоче тріо „Верховина" під мистецьким керівництвом Олени Глібович збагатить це свято своїм чудовим співом. Гурток молоді вшанує Матерів-Героїнь виконанням інсценізованого уривка з драми „Героїні України" пера Ірини Дибко.

Прийдім і вшануймо наших Матерів-Героїнь!

„Для вас, що не продали чести, не гнулися з знущань нарузі
Що в келіях не боялись смерти, для вас наш поклін, вірні друзі."

М. Ю. К.

МИКОЛА, А НЕ МИХАЙЛО

Стаття „Пекін важливий і для нас" („Свобода", ч. 90, зі суботи, 12-го травня ц.р.) є авторства не Михайла, а Миколи Бараболяка. — Ред

З жалем повідомляємо, що в неділю, 13-го травня 1984 року, по тяжкій недузі упокоївся в Бозі на 86-му році життя, наш Найдорожчий ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

Теофіль Лотоцький

підстаршина Українських Січових Стрільців, учасник Визвольних Змагань, відомий громадський діяч та меценат українських студій в Гарварді, Українського Вільного Університету та інших українських товариств й інституцій.

ПАНАХИДА у вівторок, 15-го травня 1984 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Mc Nerney Burnadz, 371 Lake view Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН в середу, 16-го травня 1984 р., о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
донька — ЛЕСЯ МОЧУЛА з мужем ВАСИЛЕМ
син — БОГДАН
внуки:
МУСЯ з мужем РИЧАРДОМ
РОМЧИК з дружиною ВІРОЮ
БОДЬО
правнучок — АДРІЯНЧИК
та ближча і дальша Родина в Україні і Канаді

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що13-го травня 1984 р. відійшов від нас на 63-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

Стефан Романишин

ПАНАХИДИ у вівторок і середу, 15-го і 16-го травня 1984 року о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Boylen Funeral Home, 188 Easton Avenue, New Brunswick, N.J.

ПОХОРОН в четвер, 17-го травня 1984 р., о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві Пресв. Марії в Ню Бранзвику, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — АННА
дочка — МАРІЯННА
сини:
СЕРГІЙ з дружиною ЛІНДОЮ та дітьми ХРИСТИНОЮ І СЕРГІЄМ
ЯРОСЛАВ з дружиною ТЕРІ і сином ЯРОСЛАВОМ
ЕВГЕН з дружиною ПЕТ і дітьми ПЕТРОМ, ДЖЕСІКОЮ, СТЕФАНОМ І МЕТЮ
брати:
ПЕТРО з родиною в Німеччині
ВОЛОДИМИР з родиною в Німеччині

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося з Рідними, Друзями і Знайомими болючою вісткою, що 11-го травня 1984 року в Пармі, Огайо по короткій і важкій недузі відійшла від нас у Вічність на 73-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА І СВАХА

бл. п.

ОЛЬГА БОДНАР

Залишені в глибокому смутку:
дочка — ДАРІЯ ФЕДОРІВ з мужем ВОЛОДИМИРОМ
внуки — АНДРІЙ І ЮРІЙ
брат — ЮРІЙ КОЦЮМБАС
сестра — СТЕФАНІЯ в Україні
сваха — ВАРВАРА ФЕДОРІВ
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

•

Просимо про молитви, а замість квітів складати на фонд будови катедри св. Йосафата в Пармі, Огайо.

У ПЕРШУ ДУЖЕ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

Ярослава Баковича

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

27-го травня 1984 року в церкві Успенія Матері Божої у Фініксі, Арізона

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
ТЕОДОРА — дружина
ПЕСЯ — донечка

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 14-го квітня 1984 р. в Каракасі, Венесуеля, на 89-му році життя з Волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ І ТЕЩА

бл. п.

МАРІЯ МАКАРЕНКО
роджена КИЯНИЦЯ

дружина св. п. проф. Петра Макаренка, Кубанського Чорноморського козака, члена Кубанської Крайової і Кубанської Законодавчої Рад, автора 5-томового твору „Трагедия Козачества" і відомого політичного і громадського діяча. Покійна, нащадок Чорноморських козаків, закінчила Високий Педагогічний Інститут в Петрограді, абсольвувала філософічний факультет Карпового Університету в Празі та була довголітнім членом Управи Української Жіночої Національної Ради в Празі, Чехо-Словаччина.

ПОХОРОН відбувся в Каракасі, Венесуеля, дня 16-го квітня 1984 року.

Неймовірним горем прибиті:
доньки:
д-р мед. ЛЮДМИЛА ПОЧИНОК, вдова по св. п. інж. ВАСИЛЕВІ
мґр. екон., пол. і бібл. ГАЛИНА ЛОБАЙ з чоловіком проф. інж. ІВАНОМ
невістка — абс. філ. АННА, вдова по св. п. мґр. права і дипл. БОРИСОВІ
внучки:
мґр. музики МАРІЯ ІВАННА ЛОБАЙ
д-р мед. ГАЛИНА р. ЛОБАЙ, з чоловіком ФРАНСІСОМ ВІТАҐЛІЯНО
арх. ЛЮБА р. ПОЧИНОК, з чоловіком інж. ВАСИЛЕМ КАМІНСЬКИМ
мґр. хемії ДАНА ПОЧИНОК
внуки:
РОМАН МАКАРЕНКО
Sgt. of U.S. Air Force **ПАВЛО МАКАРЕНКО з дружиною ПОРІ**
правнучка — ВІРА КАМІНСЬКА
і ближча та дальша Родина в Америці, Австралії та може ще і в Україні

Під грудкою землі з України, спи, наша Незабутня, вічним сном!

Товариство...

Закінчення зі ст. 1.

філологічного факультету УКУ проф. Василь Лев.

З нагоди святкувань низка приватних осіб прислала побажання і пожертви на Патріярший Фонд. По 1,000 дол. зложили: проф. Микола і Наталія Алексевичі, д-р Тетяна і Зенон Цісики, мгр Володимир і Марія Петришини, Марія Чучман та Михайло Скасків. Точний список усіх жертводавців буде поданий згодом у пресі, тому що пожертви і побажання ще дальше напливають до Управи Товариства.

Особливою точкою програми було відзначення заслужених діячів Патріяршого Фонду і визначних жертводавців. Д-р Роман Осінчук одержав листа від Патріярха Йосифа з признанням за його працю в рамках Товариства, а грамоти подяки одержали: Іван Антоняк, Іван і Софія Дзіндзюри, Марія Флюнт, Лонгин Світенко і Лев Ганусяк.

За великі пожертви на Патріярший Фонд одержали грамоти: Стефанія Курилас, що її передано на руки Михайлові Куриляків, Михайло Пирський, Марія Храплива, Юлія Вертиполох, Надія Мандрусяк, Лев Машак, д-р Мирон і Люба Кучмаки.

Частинний вид авлі Філії УКУ під час святкувань 10-річчя Товариства Св. Софія.

При цій нагоді відмічено великий вклад д-ра Миколи Ценка у Патріярший Фонд, що він його зробив у формі створення двох фундацій при Товаристві: „ Українська Християнська Родина" і „Ценко — Добро ·Творити".

Після офіційної частини програми відбулася товариська зустріч присутніх приблизно 150 осіб при напитках та перекусці. З нагоди цього ювілею Товариство Св. Софії видало окреме число свого бюлетеню, в якому вміщено документ заснування Товариства, лист-посланіє Патріярха Йосифа, статті, документи та список жертводавців. Бюлетень можна набути, пишучи до Управи Товариства: St. Sophia Religions Association of Ukrainian Catholics, 7911 Whitewood Rd. Philadelphia-Elkins Roads, Pa. 19117.

Геройський...

Закінчення зі ст. 2.

вала з отаманом Тарасом Боровцем-Бульбою, а у 1944 році приєдналася до УПА. Проте не прийшло до ближчої співпраці з ОУН під проводом Романа Шухевича ні з УГВР. Немає сумніву, що в цьому багато заважив факт порівняно недавнього розколу єдиної ОУН, взаємне безоглядне та інколи криваве поборювання та психологічні перегороди, які це витворили. На жаль, не прийшло теж до співпраці між ОУН і Поліською Січчю-УПА отамана Бульби. Бульба вже літом 1941 року створив цю збройну формацію для поборювання большевицьких партизанів в районі Олеського на Поліссі, але коли в листопаді того ж року німці доручили йому її розв'язати, він в лютому 1942 року перейшов у підпілля з частиною своїх людей і почав вести повстанську боротьбу проти німців і большевицьких партизанів. У листопаді 1943 року німці заарештували Бульбу й ув'язнили в концентраційному таборі. Додати треба: Маніфест УГВР визнав плюралітет громади і демократичну систему. Трудність вже сьогодні коментувати ті події і ставити свої висновки у тому, що причетні до тих подій книжки різних авторів подають взаємосуперечні факти і коментарі. Тому існуюча про ті події чимала література все ще не дає повного і правильного образу: є там теж дуже односторонні партійницька полеміка, є дуже вагомі твердження не підтримані документарними доказами, є переплутана за німецьким висловом" „Діхтунг унд Варгайт" (поезія і правда).

Одно певне і незаперечне: в страхітливій атмосфері війни і терору постав збройний український спротив. У первісному знецінюванні деякими колами суспільства УПА чимало завинили ті, які прагнули монополізувати для однієї партії ту підпільну збройну формацію, в якій боролися люди різних переконань, між ними чимало старшин і підстаршин Армії УНР. Тому не слід переплутувати самого факту існування УПА і УГВР з іншими аспектами, які все ще контроверсійні і для яких не настала ще пора, щоб їх спокійно і безпристрасно аналізувати, схвалювати чи таврувати. Коли обмежимося до прославлювання самої УПА і відзначування роковин покликання до життя УГВР, як підпільно-революційної верхівки УПА, — то це буде правильна данина тій унікальний український геройській військовій формації.

Екзекутивна...

Закінчення зі ст. 1.

Д-р Б. Шебунчак звітував про свою поїздку до Вашінгтону на збори Федерації, на яких обрано новий провід. Головою Ради Директорів обрано д-ра Шебунчака, а інж. С. Процик увійшов до Екзекутиви.

Запрошений на засідання д-р Степан Ворох, як представник групи організацій, які тепер не беруть участи у працях ані УККА, ані УАКРади і стараються посередничати для створення одної центральної репрезентації українців в ЗСА, з'ясував про заходи його групи.

Після численних запитів і дискусії, яка розвинулася присутні у її висліді дійшли до висновку, що УАКРада була завжди за збереженням правопорядку в громаді і одної централі. Не вона дала доволі багато доказів впродовж двох з половиною років в розмовах з речниками, організацій Визвольного Фронту, які виступають під фірмою УККА. На жаль, через неуступчивість ВФ до якогось порозуміння не дійшло. Екзекутива УАКРади і далі стоїть на становищі, що потрібна одна централя і така повинна бути, але для цього потрібні деякі передумови: зміна статуту, зовсім нова концепція установи, зміна назви та присутність у цих заходах групи представників всіх українських Церков, а не тільки одного віровизнання. Д-р Ворох обіцяв представити цю справу на засіданні своєї групи.

Прийнято рішення, що управи Відділів можуть задержувати 10 відсотків від зібраних членських вкладок на свої адміністраційні потреби.

Для обмірковування всіх важливих справ, статуту, конвенції, фінансів, організаційної референтури та становища до акції невтральної групи, яка старається посередничати у справі створення одної центральної репрезентації українців в ЗСА, намічення діяльности на майбутнє, та ряд інших актуальних справ, відбудеться ширша нарада Екзекутиви з представниками відділів і організацій — членів УАКРади в суботу і неділю, 19-20-го травня ц.р. на Союзівці.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Вшанування Лесі Українки в школі українознавства в Дітройті

У суботу, 7-го квітня ц. р. школа українознавства Товариства „Рідна Школа" влаштувала свято в честь Лесі Українки, що відбулося зараз після закінчення суботнього навчання. Шкільна авдиторія заповнилася всіми учнями школи, їх батьками та громадянами, приятелями української молоді та нашого рідного шкільництва.

Що варто вже відразу відмітити—це активну участь у програмі свята всіх учнів школи, від 4-ої до матуральної кляс.

Відкрила програму директор школи Христина Гнатчук, після чого першим виступив з рефератом про Лесю Українку учень 11-ої кляси Андрій Зарицький. Згадавши коротко про головні факти з біографії поетеси, він сказав, що її глибоко національна творчість пов'язана тісно з життям українського народу. На її світогляд і зростання таланту мали вплив її батьки, зокрема, її мати-дитяча письменниця Ольга Косач. Проживаючи свої дитячі роки серед чудової волинської природи, у Лесі закріпилася глибока любов до рідного краю.

Вже в ранній молодості появилися її перші твори: „Конвалії", „На крилах пісень", „Давня весна". З найбільшою силою талант поетеси проявився у творах останніх літ її життя у формі драматичної поеми й драми („Лісова пісня", „Блакитна троянда", „Одержима", „Камінний господар" та інші'. Виступ А. Зарицького, що його підготовила мгр Христина Юзич, був дуже ефективний.

Після доповіді почали виступати окремі кляси, починаючи від 4-ої і 11-ої кінчаючи.

З циклу дитячих творів віршовану казку „Вишенька" деклямували учні 4-ої і 5-ої кляс, яких підготували учительки Рома Тобінська і Ірина Бараник. Поезію „Контра спем сперо", як характерна ліризмом й енергійністю вірша, продеклямували учні 6-ої кляси, підготовила учителька Христина Ворик. Уривки з циклу „В дитячому крузі" та „Веснянки" (присвячену сестрі Олесі) виконали учні 7-ої кляси. Підготовила дітей до виступу учителька Ірина Петрина.

Пісню до слів Лесі Українки з „Давньої весни" проспівали учні 8-ої кляси, підготовані учителькою Адріяною Тарнавською. Під її проводом десята кляса виконала „Слово, чому ти не твердая криця".

У фінальній частині програми був інсценізований твір Лесі Українки „Сім струн", в якому вже в першому ряду поетеса визначила мету своєї творчости: „До тебе, Україно, наша бездольна мати, струна моя перша озветься". Цей твір, складений з сімох частин виконали учениці 10-ої і 11-ої кляс, які були вдягнені у довгих білого кольору сукнях. Виголошуючи по черзі кожна з них свої тексти, вони передавали одна одній модель інструменту з сімома струнами, що в значній мірі допомогло краще зрозуміти ідею твору молодшим учням. Цю частину програми підготовили мгр Христина Юзич і учителька мови і літератури Ольга Ліскієвська.

Школа українознавства Товариства „Рідна Школа" виконує дуже корисну працю. Вона навчає молодь усіх українознавчих предметів, вона також виховує дітей у любові і прив'язанні до українських культурних традицій. Ми впевнені в тому, що з наближенням нового шкільного року збільшиться число учнів у рідній школі.

Звертаємо увагу всім батькам, що в новонабутому будинку української церкви Непорочного Зачаття у Варрені, де міститься наша школа українознавства, відбуває свої суботні зайняття дитяча світличка 55-го Відділу Союзу Українок Америки для дітей вже від 3-го року життя починаючи і старших. За інформаціями можна звертатись до учительок світлички кожної суботи перед полуднем.

Осип Сливинський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА МАКСИМИК, член УНС Відд. 352-го ім. св. Арх. Михаїла в Честері, Па., помер 5-го січня 1984 року на 57-му році життя. Нар. 1926 року в Галичині. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочок Марію, Катерину та Стефанію. Похорон відбувся 9-го січня 1984 року на цвинтарі Ловнкрофт в Линвуді, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Щербак, секр.

ФРАНСІС К. КВАРЦ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сіті, Па., помер 8-го січня 1984 року на 65-му році життя. Нар. 19-го липня 1919 року у Форд Сіті, Па. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Емму. Похорон відбувся 12-го січня 1984 року на цвинтарі св. Марії в Кілтані, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

ТЕОДОР ДАЦИК, член УНС Відд. 339-го ім. св. Василія у Філядельфії, Па., помер 8-го січня 1984 року на 68-му році життя. Нар. 1916 року в Росохуватій, Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину і трос дітей та внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Луців, секр.

ІВАН ШАТСЬКИЙ, член УН Союзу Відд. 147-го ім. св. Михайла в Аллентавні, Па., помер 11-го січня 1984 року на 53-му році життя. Нар. 19-го квітня 1931 року в Аллентавні, Па. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку брата Михайла і сестер Олену і Анну. Похорон відбувся 14-го січня 1984 року на цвинтарі Св. Марії у Вайтолл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Катерина Гуцайлюк, секр.

ВОЛОДИМИР КЛЮБА, член УНС Відд. 88-го Т-ва Союзівка в Кергонксоні, помер 11-го січня 1984 року на 64-му році життя. Нар. 29-го лютого 1920 року в Ню Йорку. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку дружину. Похорон відбувся 14-го січня 1984 року на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

АНДРІЙ СТЕФАНІВ, член УНС Відд. 277 ім. св. Івана Хрестителя в Гартфорді, Конн., помер 12-го січня 1984 року. Нар. 20-го серпня 1915 року. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Андрія і Богдана, дочку Юлію, 5 внуків; сестру і трьох братів. Похорон відбувся 16-го січня 1984.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

АННА ТУРАШ, член УНС Відд. 204-го ім. А.Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й., померла 28-го грудня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 27-го грудня 1893 року в Тернополі, Україна. Членом УНС стала 1929 року. Залишила в смутку сина Івана, дочку Стефанію, чотерьох внуків, двох правнуків, сестру Стефанію Франков, племінника Мар'яна Канеллупа і сина Юрія. Похорон відбувся 30-го грудня 1983 року на цвинтарі Мавит Оліве в Меспет, Ню Йорк.

Вічна Їй Пам'ять!
Мирон Заліський, секр.

ІВАН КРЕКОТА, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сіті, Па., помер 30-го січня 1984 року на 67-му році життя. Нар. 1-го березня 1917 року. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дочку Катерину Руш і сина Івана. Похорон відбувся 2-го лютого 1984 року на цвинтарі Св. Марії в Ятесборо.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

АНДРІЙ ВАЙПА, член УНС Відд. 29-го ім. Преображення Ісуса Христа в Нентіковк, Па., помер 30-го січня 1984 року на 68-му році життя. Нар. 14-го квітня 1915 року в Нентіковк, Па. Членом УНС став в 1934 році. Залишив у смутку братів Франака і Расселя, сестер Марію Марчук, Юлію Булчук, племінників і племінниць. Похорон відбувся 1-го лютого 1984 року на цвинтарі Преображення в Нентіковк, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

ЕВГЕН КОНДРАТЮК, член УНС Відд. 238-го ім. Євгена Коновальця в Бостоні, Масс., помер 2-го лютого 1984 року на 60-му році життя. Нар. 24-го червня 1924 року в Україні. Залишив у смутку дружину Ольгу; дітей Леоніда, Зіну, Ростислава, Оксану; внуків Ренату і Олександра. Похорон відбувся 22-го лютого 1984 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Ремич, секр.

ОСИП ЧІП, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Бафало, Н.Й., помер 31-го січня 1984 року на 66-му році життя. Нар. 28-го квітня 1918 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Ірену з дому Затирач, сина Романа з дружиною Іреною і дітьми Андрієм і Степаном. Похорон відбувся 4-го лютого 1984 року на цвинтарі св. Матея в Вест Сенека, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Гаравус, секр.

ІВАН КЛЕМЕНЧУК, член УНС Відд. 93-го ім. Івана Франка, в Централ Фоллс, Р.Ай., помер 3-го лютого 1984 року на 92-му році життя. Нар. в Києві, Україна. Членом УНС став 1926 року. Залишив у смутку дочку Стеллу Мельник і Гелен Федорович; синів Алекса, Івана та п'ять внуків й дев'ять правнуків. Похорон відбувся 7-го лютого 1984 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Кумбрлянд, Р.Ай.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Данилюк, секр.

ОСИП ГУРАЛЬ, член УНС Відд. 497-го ім. М. Міхновського в Едмонтоні, Канада, помер 9-го лютого 1984 року на 82-му році життя. Народився 1903 року в Сяніку, Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Неонілю, брата Василя з дружиною Ольгою, племінника Любомира з родиною, племінницю Оксану з родиною в Україні, а також рідних в Канаді в Америці і в Україні. Похорон відбувся 13-го лютого 1984 року на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Накончений, секр.

РОЗАЛІЯ БІЛИК, член УНС Відд. 243-го ім. св. Михаїла в Чікаго, Ілл., померла 9-го лютого 1984 року на 87-му році життя. Нар. 1895 року в Україні. Членом УНС стала 1930 року. Залишила в смутку дочку Гелен Гендерсон і сина Івана. Похорон відбувся 11-го лютого 1984 року на цвинтарі Фейрловн в Декатур, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
В. Турчиновський, секр.

ВАСИЛЬ ГАЙОВИЙ, член УНС Відд. 253-го ім. Івана Франка в Людлов, Масс., помер 10-го лютого 1984 року на 80-му році життя. Нар. 12-го лютого 1903 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку сина Миколу з дружиною Джейн і внуків Марка і Наталку. Похорон відбувся 13-го лютого 1984 року на цвинтарі св. Станіслава в Чікопі Фоллс, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Гаврилців, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ТРАВНЯ 1984 р.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334 Відд., о год. 12:30 по пол. в дому фін секретаря при 3324 Торрінгтон вул. в Пармі, Огайо. Проситься членів прибути і вирівняти вкладки. — Б. Задорецький, рек. секр.